

STRUKTURALNA ANLIZA PROFESIJA

-
- ▶ Pojam profesija
 - ▶ Profesija je pojam koji se upotrebljava kao sinonim za različite sadržaje. U svakodnevnom kolokvijalnom govoru taj pojam može označavati više različitih sadržaja. On može označavati svaki posao ili zanimanje kojim se pojedinac bavi da bi osigurao sredstvo za život. Tu se dakle izjednačava pojam profesija s pojmom zanimanje. Drugo značenje koje dobija pojam profesija je profesionalno za razliku od amaterskog. Profesionalan znači da se određenom aktivnošću bavi kao stalnim zanimanjem za koje dobiva materijalnu nadoknadu
 - ▶ Termin profesija u sociološkom smislu definiramo kao zanimanje koje ima monopol nad nekim kompleksnim dijelom znanja i praktičnih vještina za koje je potrebno dugotrajno školovanje, tzv. visoko obrazovanje, te tako postaje jasno prepoznatljivo u društvu.

▶ ELEMENTI PROFESIJA

- ▶ U analizi profesija prvi korak obično se sastoji u navođenju osnovnih elemenata koji karakteri[u profesije. Po C.Tumerur M.Hodgeu (1970)elemente profesije možemo klasifikovati u četiri područja. To su:
- ▶ 1. nivo razvijenosti osnovnih teorija i tehnika koje čine sistematski zaokruženu cjelinu i osnova su za profesionalno djelovanje.
- ▶ 2. nivo monopola na stručnu ekspertizu
- ▶ 3. nivo prepoznatljivosti profesija od javnosti.
- ▶ 4. nivo organiziranostf profesija.
- ▶ nivo razvijenosti profesionalne etike.

- ▶ Nivo razvijenosti teorija i tehnika

- ▶ Prva karakteristika profesija je ta da su utemeljene na nekom sklopu teorijskog znanja. Medicina se bazira na fiziologiji, biologiji, hemiji, pravna profesija na poznavanju teorijskih principa koji stoje u osnovi svakog pravnog sistema...
- ▶ Prerastanje zanata u profesiju nastaje onda kada se obavljanje djelatnosti počinje bazirati na teorijskom znanju. Građevinski Inženjer razlikuje se od zidara po svom poznavanju statike, mehanike, geometrije i sl.

▶ Nivo monopola

- ▶ Jedna od bitnih karakteristika profesije je monopol nad vršenjem određene djelatnosti. Profesija se ne smatra priznatom ako ima određeni, od države potvrđeni, monopol nad vršenjem svog posla. Pomoću tog monopola profesija ili profesionalno udruženje dobijaju u ruke sredstva da "kazne" sve one koji se neovlašteno bave tim poslom.
- ▶ Na taj način profesija ima sankcijsku snagu da pojačava svoje profesionalno-etičke principe preko mogućnosti da isključi one koji ne slušaju njene zahtjeve. Ta sankcijska snaga je također vezana uz snagu države da implementira sankcije profesije.

▶ Strategija odbrane monopola

- ▶ Profesije se stalno nalaze u više manje odbrambenom stavu prema društvenoj okolini. Jednom etablirane profesije nalaze se stalno pod udarcima javnosti i one nastoje da odbrane vlastiti monopol na obavljanje određene djelatnosti. Naime, monopol kao bitna oznaka profesije nalazi se u stalnoj opasnosti u funkciji društvenog razvoja.

▶ NIVO VANJSKE PREPOZNATLJIVOSTI

- ▶ Jedna od bitnih informacija o nekoj osobi koja se najčešće daje je posao, zanimanje ili profesija kojom se taj pojedinac bavi. Titula (zvanfčna ili ne) nekog zanimanja (majstor), ili čak titula profesija (Inženjer) osigurava društveno vrlo upotrebljivu informaciju.

▶ NIVO ORGANIZOVANOSTI PROFESIJE

- ▶ U kolikoj je mjeri neka profesija organizovana možemo zaključiti uzimajući u obzir ove kriterijume:
- ▶ „ Nivo organizovanosti Institucije za profesionalno obrazovanje,
- ▶ „ Tipove organizacija u kojima se profesije najčešće zapošljavaju,
- ▶ „ Organizovanost profesionalnih udruženja.

▶ PROFESIONALNA ETIKA

- ▶ Profesionalna etika je skup normi, vrijednosti, ciljeva kojima bi se trebali rukavoditi pripadnici neke profesije u primjeni svog profesionalnog znanja. Profesionalna etika je djelomično formalna, a djelomično neformalna. Formalan je pisani etički kodeks na koji se profesije ponekad zaklinju da će se po njemu ponašati u praksi: on je obično sistematičan, eksplicitan i altruistički. Neformalan je onaj nepisani kodeks, koji je obično puno širi i zahvata one sfere sistema koji se internalizira kroz obrazovanje, a uglavnom ga nije moguće u svim nijansama opisati i propisati kao normu ponašanja.

- ▶ LITERATURA: Šporer Željka (1990): Sociologija profesija, Sociološko društvo Hrvatske, Zagreb, str. 15-38

